

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านดงลำไย

นางอุไร ทัดจันทิก

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

คำนำ

สารนิพนธ์เล่มนี้ เขียนขึ้นตามกรอบข้อกำหนดของหลักสูตรการจัดการและประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เกิดจากความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่สมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยจัดให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตที่ว่างงาน ได้เข้าไปปฏิบัติงานในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อเป็นการสรุปถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จจึงจัดให้มีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยจัดเสนอในรูปแบบของสารนิพนธ์

อุไร ทัดจันทิก

17 กันยายน 2545

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทคัดย่อ

อุไร ทัดจันทร์ทิพย์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านดงลำไย : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านดงลำไย

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. กุลวดี รังษีวัฒนานนท์, 113 หน้า

วัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้อย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติปฏิบัติงานได้ ตลอดจนการใช้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ในชุมชนได้ ซึ่งการประเมินครั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ ซิปป์โมเดล [CIPP Model] จากการประเมินการได้พบว่าการกองทุนหมู่บ้านดงลำไยได้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติคือ มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สำหรับการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ โดยมีผู้กู้ทั้งหมด 17 ราย แบ่งเป็น กู้เพื่ออาชีพทางเกษตรกรรม ได้แก่ เลี้ยงกระบือ 7 ราย เลี้ยงโค 5 ราย เลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ 1 ราย ปลูกมันสำปะหลัง 2 ราย ปลูกอ้อย 1 ราย และค้าขาย 1 ราย ยอดเงินปล่อยกู้ทั้งหมด 623,000 บาท ยอดเงินล้านคงเหลือ 377,000 บาท ซึ่ง ระยะเวลาในการชำระหนี้จะกำหนด เป็น 1 งวด คือ 1 ปี โดยมีการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนด้วยตนเอง เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ และการพัฒนาความคิดริเริ่ม ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าของประเทศและประชากรในหมู่บ้านให้มีศักยภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคม

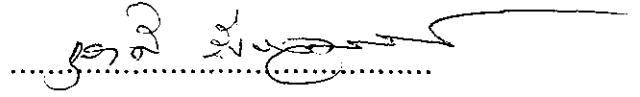
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือนักศึกษา.....อุไร ทัดจันทร์ทิพย์.....
ลายมือชื่ออาจารย์นิเทศน์และอาจารย์ที่ปรึกษา
.....รองศาสตราจารย์ รังษีวัฒนานนท์.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี รังษีวัฒนานนท์)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ ดร. วิศิษฐ์ แวสูงเนิน)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(.....)

18 ต.ค. 2545

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ประเมินขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้ กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและ ด้านการดำเนินงาน ประเมิน อาทิเช่น

- ผศ.ดร. กุลวดี รั้งวีวัฒนานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษา และคณาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยี การจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำ ปรึกษาด้านวิชาการ
- คุณ อารีย์ ประสิทธิ์สุวรรณ และพัฒนาชุมชนอำเภอสีคิ้ว
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกองทุนหมู่บ้านที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบพระคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรม และส่งเสริมการศึกษาเป็น อย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

อุไร ทัดจันทิก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

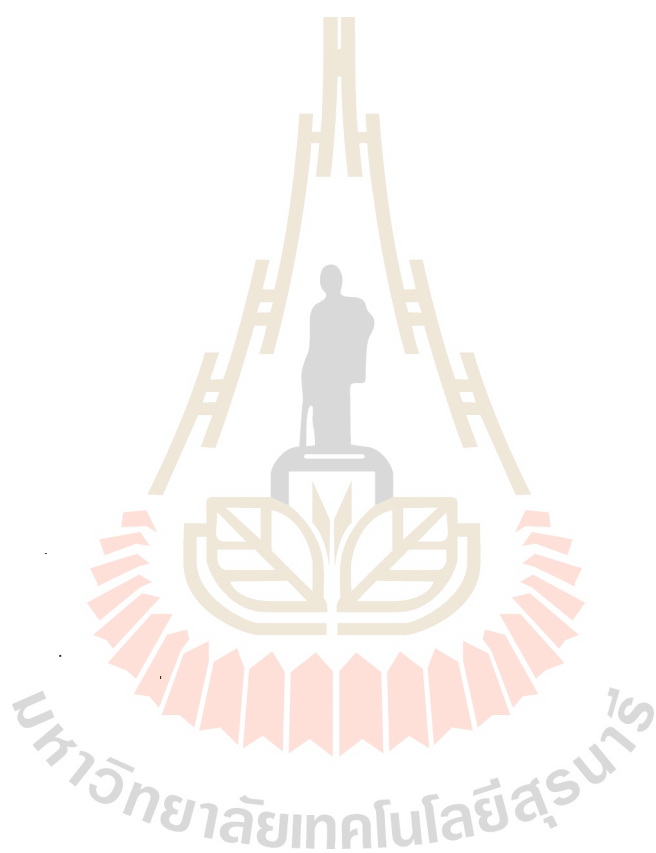
	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอ้อมมติ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์การประเมิน โครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	6
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน	7
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	8
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	8
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544	9
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	11
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	12
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการหมู่บ้าน	15
7. หลักการประเมิน โครงการรูปแบบการประเมินชีพฟ์โมเดล	16
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	18
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	19
1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	19

2. ตัวชี้วัด	20
3. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและตัวแปรที่ศึกษา	20
4. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและตัวแปรที่ศึกษา	24
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	26
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	26
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	30
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู	34
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	34
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	37
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	37
2. วิธีดำเนินการ	37
3. ผลการดำเนินการ	37
4. อภิปรายผล	38
5. ข้อเสนอแนะ	39
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

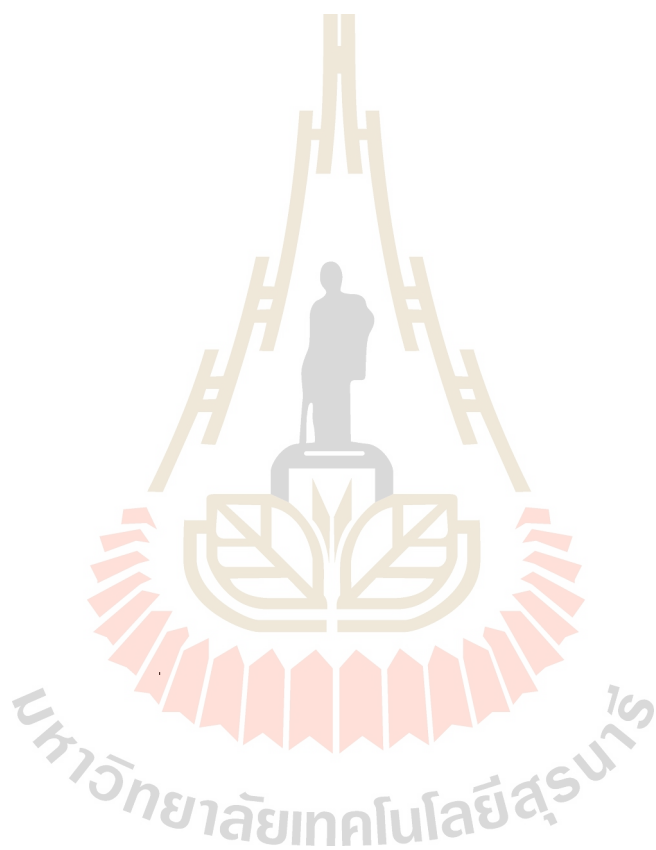
สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1	5
2	17

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	20
2	22
3	22
4	23
5	24
6	24
7	25
8	25
9	26
10	27
11	29
12	31

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการเหตุผลและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลซึ่งมี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจน เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ และพัฒนาความคิดริเริ่มการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน รัฐบาลจึงจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดการบริหารกองทุนจึงจัดให้มีการบริหารกองทุน จึงได้จัดให้มีการจัดการบริหารกองทุนกันเองภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ดังนั้นเพื่อจะได้ทราบถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงมีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและประเมินโครงการ

2. วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าบรรลุเป้าหมายมากเพียงใด ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้

2.1.2 ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 ท้องถิ่นชุมชน มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ และคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน กับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับบุคคล

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทักษะของประชาชน พื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของบุคคล ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบแนวคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ครั้งนี้ได้แก่

1. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model of Evaluation) ไทเลอร์ ได้กล่าวถึงการประเมินว่า “การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้” โดยมุ่งเน้นที่การประเมินทางการศึกษา

1.1 หลักการของแนวคิดไทเลอร์ แบบดั้งเดิมจำแนกเป็น 4 ประการ คือ

- (1) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจง
- (2) กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์
- (3) เลือกวิธีการที่จะช่วยให้การเรียนในเนื้อหาประสบความสำเร็จ
- (4) ประเมินผลว่าผู้เรียนมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

1.2 กรอบแนวคิดของการประเมินในยุคใหม่ของไทเลอร์ จำแนกเป็น 6 ส่วนคือ

- (1) การประเมินจุดประสงค์
- (2) การประเมินแผนการเรียนรู้
- (3) การประเมินเพื่อแนะแนวทางในการพัฒนาโครงการ
- (4) การประเมินเพื่อการนำโครงการไปปฏิบัติ
- (5) การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา
- (6) การติดตามผลและการประเมินผลกระทบ

ไทเลอร์ ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการว่า เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการ ควรจะพิจารณาจากความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

2. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสคิปเวน (Scriven's Evaluation Ideologies and Model) สคิปเวน ได้กำหนดความหมายของการประเมิน “การประเมินเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมิน” และมีความพยายามที่จะสร้างแนวคิดและรูปแบบการประเมินที่ผสมผสานแนวคิดของไทเลอร์ และครอนบาค เข้าด้วยกันโดยได้จำแนกประเภทของการประเมินออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 การประเมินยึดเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ใช้เป้าหมายของโครงการเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าการดำเนินการนั้นบรรลุเป้าหมายของโครงการ หรือไม่โดยแบ่งการประเมิน เป็น 2 ระยะ คือ

1) การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) มีเป้าหมายของการประเมินเพื่อหาข้อดี ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการโครงการระยะต่อไป

2) การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) มีเป้าหมาย คือ ผลผลิตที่เกิดขึ้นเมื่อโครงการสิ้นสุดแล้ว ซึ่งจะเป็นตัววัดคุณค่าความสำเร็จของโครงการที่จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ให้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

2.2 การประเมินที่ไม่ยึดเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะผลผลิตที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายเท่านั้น แต่จะนำผลกระทบอื่น ๆ มาร่วมพิจารณาในการตัดสินคุณค่าด้วยระบบคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่สามารถรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากกลุ่มเป้าหมายที่มีความซับซ้อน ดังนั้นการประเมินตามแนวทางนี้ควรที่จะมีการออกแบบการประเมินให้มีความยืดหยุ่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณค่า อันจะช่วยส่งเสริมให้การประเมินโครงการมีประสิทธิภาพ ในส่วนที่จะใช้ข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากกว่า แต่มีความยุ่งยากที่เกิดขึ้น คือ การพิจารณาอย่างครอบคลุมในการดำเนินการ โครงการใด ๆ ที่ตัวชี้วัด เกณฑ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจะระบุเป็นแนวทางที่ชัดเจนได้ค่อนข้างยาก

นอกจากนี้สคริปเวนได้จำแนกการประเมินสิ่งที่ประเมินเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1) การประเมินคุณค่าภายใน (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ อาทิ จุดประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา หรือประสิทธิภาพของเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการประเมินวิธีนี้เป็นการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการ

2) การประเมินความคุ้มค่า (Pagoff Evaluation) เป็นการประเมินในส่วนที่ผลของการดำเนินโครงการมีต่อผู้รับบริการจากครงการ

3. แนวคิดการประเมินของอัลคิน (Alkin's Concept of Evaluation) “การประเมิน” ตามความหมายของอัลคิน คือ กระบวนการคัดเลือก การประมวลผลข้อมูล และการจัดการระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจ หรือใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการเลือกการดำเนินการโครงการ ซึ่งอัลคินได้จำแนกการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการใช้ผลการประเมิน เป็น 5 ส่วน ได้แก่

3.1 การประเมินระบบ เพื่อกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ เป็นการประเมินก่อนเริ่มโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3.2 การประเมินวางแผนโครงการ เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทาง หรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้การดำเนินการโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์

3.3 การประเมินระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาการดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดให้หรือไม่ หรือการดำเนินการอยู่ในขั้นตอนที่ควรจะเป็นมากน้อยเพียงใด

3.4 การประเมินเพื่อพัฒนางาน เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทาง หรือข้อเสนอแนะ ในการที่จะส่งเสริมให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินเพื่อรับรองผลงาน ยุบ ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ เป็นการประเมินหลังจากสิ้นสุดโครงการ เพื่อตรวจสอบผลผลิตกับจุดประสงค์ของโครงการ และประมวลผลข้อเสนอแนะเพื่อรับรอง ปรับเปลี่ยน ยุบ หรือขยายโครงการ ต่อไป

อัลคิน ได้นำเสนอแนวคิดการประเมินที่เป็นระบบ คือ เริ่มต้นตั้งแต่ประเมินจุดประสงค์ จนกระทั่ง การประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ ที่เป็นแนวคิดพื้นฐานของการประเมินโครงการ แต่ยังคงขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้การเผยแพร่ยังอยู่ในวงแคบเท่านั้น

4.รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม [Stufflebeam Evaluation] ชิพป์โมเดล [CIPP Model] ซึ่งได้กำหนดประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม [Context Evaluation :C]
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า [Input Evaluation :I]
3. การประเมินกระบวนการ [Process Evaluation :P]
4. การประเมินผลผลิต [Product Evaluation :P]

แผนภูมินี้แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายโดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบย่อย คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิมีกระบวนการทำงานได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิและมีผลผลิตได้แก่ O ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

สำหรับหน่วยระบบ B คล้ายคลึงกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคนมีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จำทำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าอย่างตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินกิจการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ให้ที่หมายรวมถึงบริบทของหน่วยระบบระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ โดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

4. วิธีการดำเนินการ การจัดระบบและวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์โครงการให้เข้าใจถึงเหตุผล และเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. กำหนดประเด็นในการประเมินโครงการ
3. วางแผนการประเมินโครงการ
4. กำหนดรูปแบบการประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินของ ซิฟฟ์โมเดล
5. กำหนดตัวชี้วัด เพื่อชี้ให้เห็นถึงความเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ
6. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีต่าง ๆ เช่น สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ เอกสาร
7. ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล
8. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบสารนิพนธ์

5.ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาคั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

5.1ได้รับทราบและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.1.1 สามารถใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านเพื่อประกอบอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้

5.1.2 เพื่อการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนของตนเอง

5.1.3 มีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

5.1.4 มีการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม

5.1.5 มีศักยภาพและความเข้มแข็งในท้องถิ่น

5.2 ได้ทราบถึงระบบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

5.3 ได้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.4 ได้ทราบถึงดัชนีตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

5.5 เพื่อให้เกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านดงลำไย หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหญ้าขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความศิริม และการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท และให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดระบบบริหารจัดการกองทุนกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หลักการสำคัญของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่จะทำให้นโยบายประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้แก่ ความพร้อม ความสนใจ และการมีความสามารถ ความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน ความพร้อมของระบบตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน โดยสมาชิก
2. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางการพัฒนา กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. การกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานคนที่ 2 รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธานคนที่ 3 และคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

“คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน”

2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ สองปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือมีการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือแต่งตั้งเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวาระหนึ่ง หากยังไม่มี การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

3) นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตาม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

3.1 ตาย

3.2 ลาออก

3.3 เป็นบุคคลล้มละลาย

3.4 คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

3.5 เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

3.6 ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

4) การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

5) คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

5.1 กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน

5.2 กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน

5.3 จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

5.4 กำหนดแผน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุน

5.5 ออกระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรประโยชน์ของกองทุน

- 5.6 ออกระเบียบที่เกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
 5.7 รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะกรรมการทราบปีละ 1 ครั้ง

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 2 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
7. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อกรรมการดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ ซึ่งได้กล่าวถึงกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน ตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ข้อที่ 41 ดังนี้

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมียุทธวิธีสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1) เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสี่ยงทางด้าน การเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานนุกรุก

7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดทำขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามสภาพความเป็นจริง สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไป ดังนั้นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การสร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ให้ทราบถึงนโยบายกลไก แนวทางการบริหารจัดการกองทุน

2.คัดเลือกกรรมการของกองทุนหมู่บ้านให้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการ กองทุน

3.กำหนดระเบียบข้อบังคับการบริหารจัดการกองทุน โดยคณะกรรมการและประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนดขึ้น

4. การรวมกลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน เพื่อเป็นทุนในการดำเนินการของกองทุน และมีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนาหมู่บ้าน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านดงลำไย หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหญ้าขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านดงลำไย ตั้งอยู่เลขที่ 23 หมู่ 8 ตำบลหนองหญ้าขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

2.1 เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพให้กับสมาชิก

2.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ

2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก

2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม

2.5 เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนที่มีประสิทธิภาพแก่สังคมต่อไป

3. แหล่งที่มาของกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

3.1 ค่าธรรมเนียมแรกเข้าจะคิดเป็นรายบุคคล รายละ 20 บาท

3.2 เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก สมาชิกต้องส่งเงินฝากทุกเดือน เดือนละเท่ากัน ในวงเงินไม่ต่ำกว่า 30 บาท

3.3 เงินค่าหุ้น มูลค่าหุ้นละ 20 บาท สมาชิกแรกเข้าต้องถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ไม่เกิน 1 ใน 5 ของหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

4. คุณสมบัติของสมาชิก

4.1 เป็นผู้ที่อาศัยในหมู่บ้านและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นระยะเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน

4.2 เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุน

4.3 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

4.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

- 4.5 เป็นผู้ที่มีความอดทนเสียสละและเห็นประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- 4.6 เป็นผู้ที่มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้นแต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน
5. การสมัครเป็นสมาชิก
- 5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 5.2 สมัครเข้าเป็นสมาชิกได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครได้ทั้งในลักษณะบุคคลหรือกลุ่มองค์กร
- 5.3 คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม
6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก
- 6.1 ตาย
- 6.2 ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- 6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- 6.4 ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม
- 6.5 จงใจฝ่าระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านหรือแสดงตนเป็นปรีกษาหรือไม่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับกองทุนหมู่บ้านไม่ว่าด้วยประการใด ๆ
- 6.6 จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- 6.7 นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้
7. การชำระเงินกู้พร้อมอัตราดอกเบี้ย
ประเภทการกู้ยืม	วงเงินที่กำหนด	อัตราดอกเบี้ย	ระยะเวลา
1. กู้เพื่อการประกอบอาชีพ	20,000	9%ต่อปี	1 ปี
2. กู้เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินและ
ความจำเป็นเร่งด่วน	3,000	1%ต่อเดือน	1 เดือน
3. กู้เพื่อต่อเติมเสริมรายได้	5,000	1%ต่อเดือน	3 เดือน
8. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี
- เมื่อสิ้นปีจะมีการจัดสรรกำไรดังนี้
- 8.1 เงินปันผลค่าหุ้น ร้อยละ 15
- 8.2 เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ ร้อยละ 5
- 8.3 เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน ร้อยละ 10
- 8.4 เป็นทุนการศึกษาและการพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน ร้อยละ 10
- 8.5 เพื่อสมทบกองทุน ร้อยละ 10

- 8.6 จัดสรรเพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิก ร้อยละ 20
- 8.7 เพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ร้อยละ 15
- 8.8 เป็นเงินประกันความเสี่ยง ร้อยละ 10
- 8.9 อื่นๆ ตามเห็นสมควร ร้อยละ 5

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน
- 2) คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ต้องไม่เกินรายละห้าหมื่นบาท
- 3) เมื่อคณะกรรมการอนุมัติเงินกู้ตามคำขอกู้ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืม พร้อมส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้ และธนาคารรับทราบโดยเร็ว ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมกับผู้ขอกู้ที่รับอนุมัติเงินกู้
- 4) คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สิน
- 5) ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้ในอัตราที่แน่นอน และปิดประกาศอย่างเปิดเผย (ยกเว้นเงินกู้เท่ากับร้อยละ 9 ต่อปี)
- 6) กำหนดระยะเวลาชำระเงินคืนเงินกู้ การชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญา
- 7) ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญา ไม่ชำระเงินเงินต้นพร้อมทั้งดอกเบี้ยให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตราร้อยละ 5 ต่อเดือน
- 8) ในกรณีที่ผู้กู้ไม่ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญา และเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืนเต็มจำนวนได้ทันที

7. หลักการประเมินโครงการ แบบชีพพีโมเดล (CIPP Model)

แนวคิดและรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล ที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม [Stufflebcam CIPP Model] ซึ่งกล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำเสนอข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยได้กำหนดประเด็นที่ประเมินเป็น 4 ประเภทคือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม [Context Evaluation:C] เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น [Input Evaluation:I] เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ เทคโนโลยีและแผนการดำเนินโครงการ

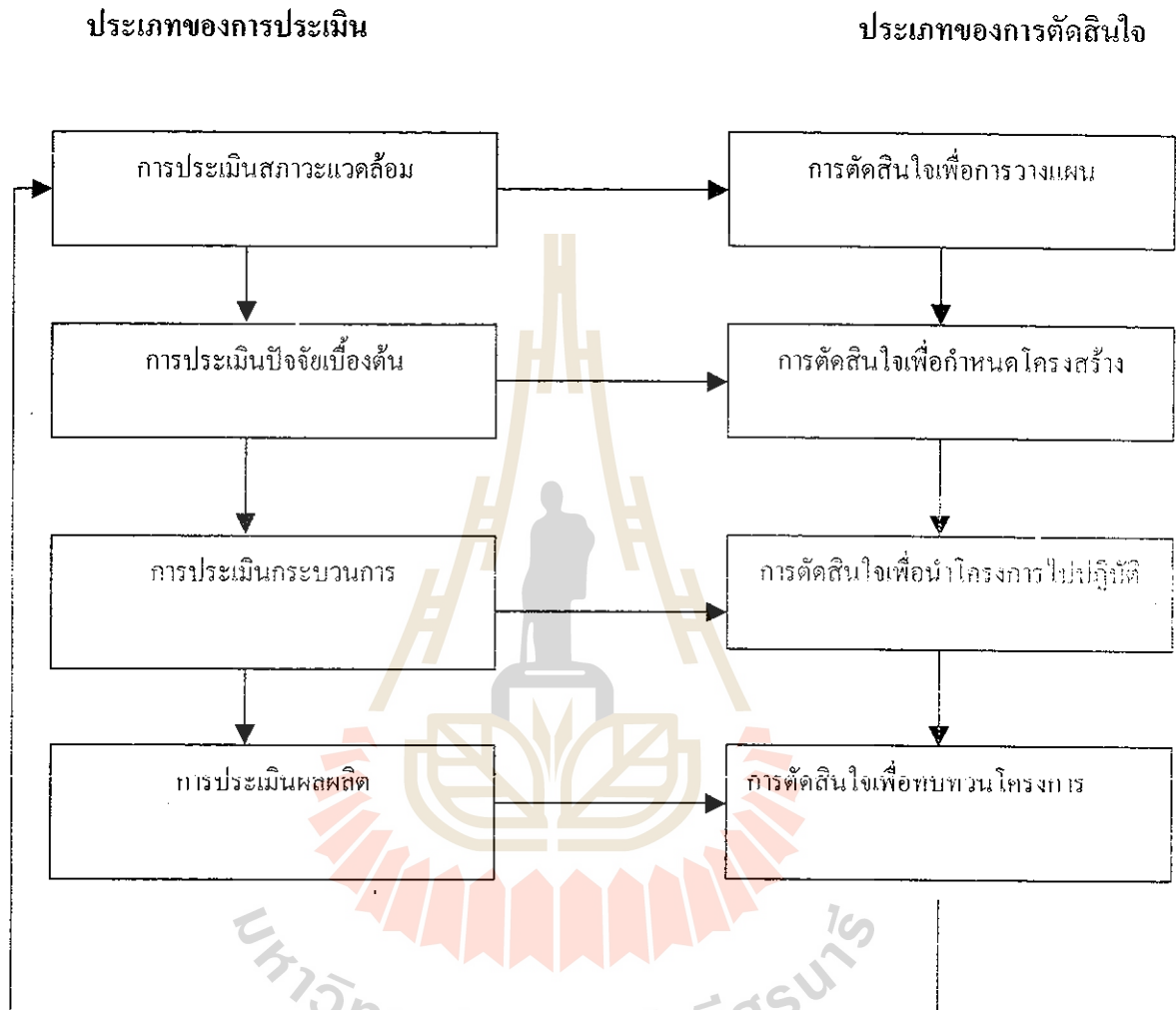
3. การประเมินกระบวนการ [Process Evaluation:P] เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น [Product Evaluation:P] เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของ โครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้สตัฟเฟิลบีม ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินและการตัดสินใจดังแผนภาพ

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ

แผนภูมิที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งให้ผู้ศึกษามีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่ท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเข้าศึกษาในหลักสูตรการจัดการและประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดให้มีการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนส่งเสริมบัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดได้อีกทางหนึ่ง โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นที่การบริหารจัดการ การเงิน บัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชนเมือง ได้แก่ การจัดรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง บัณฑิตที่ได้เข้ารับการศึกษาก็จะมีทักษะและศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ โดยเป็นรูปแบบการประเมินแบบ ซิปป์โมเดล [CIPP Model] ซึ่งมีรายละเอียดในการประเมินดังนี้

- 1) การประเมินสถานะแวดล้อม [Context Evaluation : C] เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของบริบทท้องถิ่น ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุน
- 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า [Input Evaluation : I] เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งหมดของหน่วยระบบบริหารจัดการและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้แต่ละราย
- 3) การประเมินกระบวนการ [Process Evaluation : P] เป็นการประเมินกระบวนการทั้งหมดของหน่วยระบบบริหารจัดการและหน่วยกิจการของผู้กู้แต่ละราย
- 4) การประเมินผลผลิต [Product Evaluation : P] เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและและนำเสนอส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินงานการของผู้กู้แต่ละราย

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการหมู่บ้านดงคำโยได้

แก่

- 1) การสังเกต [Opservation] เป็นการสังเกตพฤติกรรม หรือปฏิกิริยาของบุคคลตามข้อมูลที่ต้องการศึกษา
- 2) การสัมภาษณ์ [Interview] เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงที่ต้องการให้มีการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก หรือทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์ เช่น การสัมภาษณ์ตามแบบบริต่าง ๆ โดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนและประชาชนในหมู่บ้าน
- 3) การออกแบบสอบถาม [Questionnaire] เป็นรายการข้อคำถามที่จัดส่งให้กลุ่มเป้าหมายให้ตอบคำถามเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการ ซึ่งอาจเป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความเห็น หรือความรู้สึก เช่น การเก็บข้อมูลตามแบบ บร 2
- 4) การเก็บข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เช่น ข้อมูลจากระเบียบกองทุนหมู่บ้าน เอกสารคู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เอกสารกชช2ค. และจปฐ

2. ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามกรอบความคิดทฤษฎีการประเมินแบบ ชิพพ์โมเดล [CIPP Model] ประกอบด้วยตัวชี้วัดของ 2 หน่วยระบบคือ

2.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท [Context Indicator]
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า [Input Indicator]
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ [Process Indicator]
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต [Product Indicator]

2.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการผู้กู้แต่ละราย ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท [Context Indicator]
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า [Input Indicator]
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ [Process Indicator]
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต [Product Indicator]

3. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A ตัวแปรที่ศึกษา แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

การกำหนดตัวชี้วัดจะแสดงถึงประเด็นหรือตัวแปรที่ศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน ดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ประกอบด้วย 4 หมวด คือ

3.1 ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยข้อมูลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงตัวแปรที่ศึกษา แหล่งข้อมูลและตัวแปรที่ศึกษาของตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและตัวแปรที่ศึกษา
ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	- ศึกษาจากเอกสารประวัติของหมู่บ้าน
- ชื่อหมู่บ้าน	- สัมภาษณ์ประชากรในหมู่บ้าน
- ที่มาของชื่อหมู่บ้าน	- แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน
- เริ่มก่อตั้งเมื่อ	
- คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐาน	
- คนกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน	

<p>- สาเหตุที่อพยพจากที่เดิม</p> <p>สภาพภูมิประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แหล่งน้ำ - สภาพป่า <p>เศรษฐกิจและอาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเภทการประกอบอาชีพ - อาชีพเดิมที่เลิกทำไปแล้ว - อาชีพใหม่ที่เกิดขึ้น - ปริมาณผลผลิตทางการเกษตร - รายได้ของประชากรต่อปีต่อครอบครัว - การออกไปทำงานต่างถิ่น - ภาระหนี้สิน <p>ลักษณะประชากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวน ประชากรต่อครัวเรือน - จำนวนประชากรทั้งหมด - จำนวนประชากรแยกตามเพศ - จำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุ - จำนวนคนพิการ - จำนวนคนติดยาเสพติด - จำนวนประชากรที่ได้รับการสงเคราะห์จากหน่วยงานของรัฐ - จำนวนผู้อ่านหนังสือไม่ออก - จำนวนที่ดินที่ครอบครอง <p>ประเพณีและวัฒนธรรมความเป็นอยู่</p> <ul style="list-style-type: none"> - งานประเพณีของหมู่บ้าน - ความเชื่อของคนในหมู่บ้าน - วัฒนธรรมในด้านภาษาพูด - การให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโส <p>การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนโรงเรียนระดับประถมศึกษา - จำนวนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน - สัมภาษณ์ประชากรในหมู่บ้าน - แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน (บร 1) - สังเกตพฤติกรรม - สัมภาษณ์ประชากรในหมู่บ้าน - แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน (บร 1) <ul style="list-style-type: none"> - สัมภาษณ์ประชากรในหมู่บ้าน - สังเกต - แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน (บร 1) <ul style="list-style-type: none"> - สัมภาษณ์ - แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน (บร 1) <ul style="list-style-type: none"> - สัมภาษณ์ - แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน (บร 1)
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนครูทั้งหมด - จำนวนนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ - จำนวนห้องเรียน - รายวิชาที่เปิดสอน 	
ระบบสาธารณูปโภค	
<ul style="list-style-type: none"> - ถนน - ไฟฟ้า - ประปา 	<ul style="list-style-type: none"> - สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน - สังเกต

3.2 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษาแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้
 ตารางที่ 2 แสดงตัวแปรที่ศึกษาแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
นโยบาย เป้าหมายของรัฐเกี่ยวกับกองทุน ระเบียบกองทุนของหมู่บ้าน การได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การรับสมาชิก สมาชิกขอกู้	ศึกษาจากเอกสาร <ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี - คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง - ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

3.3 ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษาแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้
 ตารางที่ 3 แสดงตัวแปรที่ศึกษาแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
การคัดเลือกผู้กู้ การจัดทำบัญชี การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	ศึกษาจากเอกสาร <ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน - สมุดบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน

3.4 ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษาแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

3.4.1 ผลโดยตรง [Immediate Result]

ตารางที่ 4 แสดงตัวแปรที่ศึกษาแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
จำนวนผู้ขอกู้ ยอดเงินที่ขอกู้	ศึกษาจากเอกสาร <ul style="list-style-type: none"> - แบบคำขอและแบบเสนอโครงการเพื่อขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน - บัญชีกองทุนหมู่บ้าน

3.4.2 ผลกระทบโดยตรง [Direct Impact]

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
จำนวนผู้กู้ที่ได้ ยอดเงินที่กู้ได้ การขยายกิจการของผู้กู้ การเกิดกิจการใหม่ ๆ ในท้องถิ่น	ศึกษาจากเอกสาร <ul style="list-style-type: none"> - แบบคำขอและแบบเสนอโครงการเพื่อขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน - หนังสือส่งจ่ายและ โอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้กองทุนหมู่บ้าน - สัญญาค้ำประกัน - บัญชีกองทุนหมู่บ้าน - สัมภาษณ์ผู้กู้

3.4.3 ผลทางอ้อม [Indirect Impact]

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งของกิจการ ท้องถิ่นมีเครือข่ายตลาด ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้	สัมภาษณ์ <ul style="list-style-type: none"> - ผู้นำชุมชน - ผู้กู้

4. ตัวชี้วัดหน่วยระบบ B และตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B หน่วยระบบขบวนการดำเนินกิจการผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วย 4 หมวด คือ

4.1 ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษา แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงตัวแปรที่ศึกษา แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
ความรู้ความสามารถของผู้กู้	สังเกตพฤติกรรมของผู้กู้
ทรัพย์สินของผู้กู้	สัมภาษณ์ของผู้กู้
หนี้สินธนาคารของผู้กู้	
หนี้สินนายทุนของผู้กู้	
รายได้ของผู้กู้	
ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้	
ประวัติของผู้กู้	
ความน่าเชื่อถือของผู้กู้	

4.2 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษา แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงตัวแปรที่ศึกษา แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
จำนวนผู้กู้ที่ได้	สังเกตและสัมภาษณ์ผู้กู้
เงินอื่น ๆ	
ประเภทของการดำเนินกิจการ	
เทคนิคและวิธีการดำเนินกิจการ	
สถานที่ประกอบกิจการ	
วัตถุดิบ	
กำลังงาน	

4.3 ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษา แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงตัวแปรที่ศึกษา แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
การดำเนินกิจการถูกวิธี การหาวัตถุดิบที่ดี การพัฒนาเทคนิควิธีการดำเนินงาน การจัดทำบัญชี การวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงาน	สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

4.4 ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปรที่ศึกษา แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงตัวแปรที่ศึกษา แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B

4.4.1 ผลโดยตรง [Immediate Result]

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
รายได้เป็นเงินจากการดำเนินงาน ผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงาน	สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

4.4.2 ผลกระทบ โดยตรง [Direct Impact]

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
ผู้รู้ได้ขยายกิจการ ผู้รู้ได้ดำเนินธุรกิจด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้น	สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

4.4.3 ผลทางอ้อม [Indirect Impact]

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
ผู้รู้มีการพึ่งพาตนเอง ผู้รู้มีศักยภาพและความเข้มแข็งในการดำเนินกิจการ มีการกลับสู่ท้องถิ่น	สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

จากการเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถสรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน

หมู่บ้านดงลำไย หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหญ้าขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

ที่มาของชื่อหมู่บ้าน

ในอดีตเมื่อประมาณ พ.ศ. 2511 ชาวบ้านจากบ้านหนองกอก ตำบลบ้านหัน ได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน และพื้นที่ดังกล่าวเป็นป่า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นต้นลำไยป่า ชาวบ้านจึงนิยมเรียกว่าบ้านดงลำไย ซึ่งได้กลายมาเป็นชื่อหมู่บ้านในปัจจุบัน

บุคคลกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาอยู่

บุคคลกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาอยู่ เป็นกลุ่มแรกคือ ชาวบ้านจากบ้านหนองกอก ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

สาเหตุที่อพยพจากถิ่นที่อยู่เดิม

สาเหตุมาจากการหาพื้นที่ทำกิน ได้แก่การประกอบอาชีพทางเกษตร

1.2 สภาพภูมิประเทศ

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในหมู่บ้านไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร เช่นการปลูกพืชอายุยาว แต่มีเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกพืชอายุสั้น และใช้เป็นแหล่งน้ำสำหรับสัตว์เลี้ยง

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนแหล่งน้ำตามธรรมชาติ

แหล่งน้ำ	จำนวน	ใช้ได้ตลอดปี	ใช้ไม่ได้ตลอดปี
บ่อน้ำตื้น	5	-	/
บ่อน้ำบาดาล	1	/	-
แม่น้ำ	-	/	-
คลอง	-	-	-
บึง	-	-	-
ห้วย	-	-	-
หนอง	-	-	-

1.3 ทรัพยากรป่าไม้

สภาพป่าไม้ในปัจจุบัน ป่าที่มีอยู่ตามธรรมชาติไม่มีแล้ว ปัจจุบันเป็นป่าปลูก ซึ่งเกิดจากนโยบายของรัฐบาล มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 35 ไร่

1.4 ลักษณะของประชากร

จำนวนครัวเรือน

- จำนวนครัวเรือนมีทั้งหมด 32 ครัวเรือน
- จำนวนประชากรทั้งหมด 183 คน
- เพศชาย 91 คน
- เพศหญิง 92 คน
- ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีฐานะยากจน และปัจจุบันได้รับเงินสงเคราะห์จากรัฐบาล มีจำนวนทั้งหมด 3 คน คนละ 300 บาทต่อเดือน

นอกจากนี้ยังได้จำแนกประชากรตามช่วงอายุได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรแยกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวนประชากร	ร้อยละ
เพศ		
- เพศชาย	91	49.73
- เพศหญิง	92	50.27
อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	10	5.46
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	24	13.11
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	7	3.83
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	4	2.19
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	6	3.29
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	71	38.80
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	43	23.50
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	18	9.84

จากตารางพบว่า จำนวนประชากรในช่วงอายุ 18 – 50 ปี มีสัดส่วนของประชากรเมื่อเทียบกับวัยเด็กและวัยผู้สูงอายุมาก ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน เพราะช่วงอายุดังกล่าวเป็นวัยทำงาน ทำให้กองทุนมีประสิทธิภาพในการดำเนินการได้

1.5 สภาพเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประชาชนในหมู่บ้านขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วยอาชีพหลักดังต่อไปนี้

เกษตรกรรม ได้แก่

- การเพาะปลูก ได้แก่ การปลูกอ้อย มันสำปะหลัง และข้าว
- การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงโค กระบือ ไก่

อาชีพรอง

- การรับจ้าง ได้แก่ การรับจ้างตัดอ้อย ถางหญ้า

อาชีพเดิมที่เลิกทำไปแล้ว

- การปลูกกระทุ้ง ปลูกถั่วลิสง และปลูกข้าวโพด

ร้านค้าในหมู่บ้าน

- เป็นร้านขายของชำ จำนวน 2 ร้าน

พื้นที่ทำการเกษตร

- พื้นที่ทำนา จำนวน 920 ไร่
- พื้นที่ทำสวน จำนวน 850 ไร่
- พื้นที่ทำไร่ เช่น ไร่อ้อย ไร่มันสำปะหลัง 2,340 ไร่

รายได้ของประชากรในหมู่บ้าน

- รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้านต่อครัวเรือน ประมาณ 20,000 – 30,000 บาทต่อปี

การออกไปทำงานต่างถิ่น

- รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 2 ครอบครัว
- รับจ้างตัดอ้อย 4 ครอบครัว
- ค้าขาย 1 ครอบครัว

หนี้สินธนาคาร

- ประชากรส่วนใหญ่เป็นหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ (ธกส.) ครัวเรือนละ 40,000 – 100,000 บาท

1.6 การศึกษา

ในหมู่บ้านมีโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 โรงเรียน ชื่อโรงเรียนบ้านโนนสง่า เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งจะมีนักเรียนจากภายในหมู่บ้านและจากหมู่บ้านใกล้เคียงเข้ามาศึกษา จำนวนนักเรียนที่เข้ามาศึกษาทั้งหมด 234 คน สามารถแยกได้ตามระดับชั้นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน
ชั้นอนุบาล 1	25
ชั้นอนุบาล 2	26
ชั้น ป.1	33
ชั้น ป.2	26
ชั้น ป.3	25
ชั้น ป.4	26
ชั้น ป.5	29
ชั้น ป.6	16
ชั้น ม.1	19
ชั้น ม.2	4
ชั้น ม.3	5

1.7 ประเพณีวัฒนธรรมความเป็นอยู่

1.6.1 ด้านวัฒนธรรม

- ภาษาพื้นบ้าน ได้แก่ ภาษาไทยอีสาน
- ไม่มีวัดภายในหมู่บ้าน

1.6.2 งานบุญหรืองานประเพณี

ในรอบ 1 ปี มีงานทำบุญและงานประเพณีดังนี้

1. เดือนมกราคม	ขึ้นปีใหม่
2. เดือนกุมภาพันธ์	วันมาฆบูชา
3. เดือนมีนาคม	-
4. เดือนเมษายน	วันสงกรานต์
5. เดือนพฤษภาคม	วันวิสาขบูชา

6. เดือนมิถุนายน	-
7. เดือนกรกฎาคม	วันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา
8. เดือนสิงหาคม	-
9. เดือนกันยายน	-
10. เดือนตุลาคม	นออกพรรษา
11. เดือนพฤศจิกายน	-
12. เดือนธันวาคม	-

1.8 ระบบสาธารณูปโภค

1.8.1 ถนน

- ถนนภายในหมู่บ้านยาวทั้งหมด 1,700 เมตร แบ่งเป็น
ถนนลูกรัง ยาว 1,500 เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. 2534
ถนนคอนกรีต ยาว 200 เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. 2539

1.8.2 ไฟฟ้า

- ไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2534
- จำนวนครอบครัวที่มีไฟฟ้าใช้ 32 ครอบครัว

1.8.3 ประปา

- ประปาเข้าหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2539
- จำนวนครอบครัวที่มีน้ำประปาใช้ 32 ครอบครัว
- ปริมาณน้ำประปามีไม่เพียงพอกับความต้องการใช้

1.8.4 การสื่อสาร

- มีโทรศัพท์บ้าน 1 เครื่อง
- มีโทรศัพท์มือถือ 2 เครื่อง

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวมแบ่งเป็น 2 หน่วยระบบ คือ

2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

จากการดำเนินการประเมินกองทุนหมู่บ้านดังกล่าว สามารถสรุปภาพรวมของการประเมินโครงการได้ดังนี้

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านพบว่า ชาวบ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนดังนี้

- กองทุนหมู่บ้าน เป็นกองทุนที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือคนยากจนในท้องถิ่น
- วัตถุประสงค์การนำไปใช้ คือ ใช้เพื่อการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น
- มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำ

2) เงิน 1 ล้านบาท

- มีการปล่อยกู้ทั้งหมด 17 ราย
- ยอดเงินที่ปล่อยกู้ทั้งหมด 623,000 บาท
- ยอดเงินกองทุนคงเหลือ 377,000 บาท

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วย คณะกรรมการ 9 คน ซึ่งได้จากการคัดเลือกสมาชิกภายในหมู่บ้าน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม 30 คน ประกอบด้วย ตารางที่ 12 แสดงรายชื่อคณะกรรมการหมู่บ้านดังกล่าวและตำแหน่ง

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์
1. นายณรงค์ เรือจันทิก	ประธาน	ประธานกลุ่ม กขคจ.
2. นายบำรุง คีปนันท	รองประธาน	กรรมการกลุ่ม กขคจ.
3. นายโกเชื้อ แซ่ตั้ง	กรรมการ	สมาชิก อบต.
4. นายสมพงษ์ แสนภักดี	กรรมการ	เลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ
5. นายประสงค์ เรืองพิมาย	กรรมการ	ทำไร่อ้อย
6. นายสมพร มุตราษ	กรรมการ	กรรมการกลุ่ม กขคจ.
7. นางตัว บัวแก้ว	กรรมการ	ที่ปรึกษากลุ่ม กขคจ.
8. นายสุค วงศ์คำแหง	กรรมการ	กรรมการกลุ่ม กขคจ.
9. นายประเสริฐ เครื่องกลาง	กรรมการ	ที่ปรึกษากลุ่มฅาปนกิจ

2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้

ในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้คณะกรรมการได้พิจารณาจากคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- รายได้ของผู้กู้
- การประกอบอาชีพ
- ความเป็นไปได้ของโครงการ

- หลักทรัพย์ค้ำประกัน ได้แก่ บุคคลค้ำประกัน และ หลักทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงกว่าวงเงินกู้
- 2) กระบวนการจัดทำบัญชี

คณะกรรมการกองทุน ได้มีการจัดทำบัญชีแยกไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการทำงานและป้องกันความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นดังนี้

- จัดทำสมุดรายชื่อสมาชิกกองทุนทั้งหมด
- สมุดรายชื่อสมาชิกกองทุนออมทรัพย์
- สมุดรายชื่อผู้กู้
- สมุดฝากเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- สมุดฝากเงินออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

1. ผลโดยตรง

- จำนวนผู้ขอกู้ทั้งหมด 17 ราย
- ยอดเงินที่ขอกู้ทั้งหมด 745,000 บาท

2. ผลกระทบโดยตรง

- จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ทั้งหมด 17 ราย
- ยอดเงินที่อนุมัติให้กู้ทั้งหมด 623,000 บาท
- เกิดการขยายกิจการของผู้กู้ดังนี้

ค้าขาย 1 ราย

เลี้ยงโค 5 ราย

เลี้ยงกระบือ 7 ราย

เลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ 1 ราย

ปลูกมันสำปะหลัง 2 ราย

ปลูกอ้อย 1 ราย

3. ผลกระทบทางอ้อม

- มีองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ ได้แก่องค์กรของพัฒนาชุมชน
- มีเครือข่ายตลาด
- ท้องถิ่นมีศักยภาพและความสามารถในด้านการดำเนินกิจการ

3. ผลการประเมินของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย สามารถแบ่งได้ดังนี้

ผลการประเมินบริบทของหน่วยระบบ B

3.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B

ประสบการณ์ในการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแล

- เป็นการดูแลเพื่อขยายกิจการซึ่งผู้ดูแลมีประสบการณ์ในการทำกิจการมาก่อนได้แก่ อาชีพ เลี้ยงโค เลี้ยงกระบือ ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อย และค้าขาย

3.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

จำนวนเงินที่ผู้ดูแลได้จากกองทุน

- ยอดเงินกู้เฉลี่ยต่อคน เท่ากับ 36,000 บาท ซึ่งทำให้ผู้ดูแลมีอำนาจในการดำเนินงาน

การสูง

ประเภทการดำเนินงาน

- เป็นการลงทุนระยะยาว ซึ่งมีระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิตดังนี้

การเลี้ยงโค ใช้ระยะเวลา 1 ปี

การเลี้ยงกระบือ ใช้ระยะเวลา 1 ปี

การปลูกอ้อย ใช้ระยะเวลา 1 ปี

การปลูกมันสำปะหลัง ใช้ระยะเวลา 1 ปี

การเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ ใช้ระยะเวลา 4 เดือน

กำลังแรงงาน

- ใช้แรงงานจากครอบครัวและคนในท้องถิ่น

3.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

- มีการพัฒนาเทคนิควิธีดำเนินงานได้แก่

- การพัฒนาเทคนิคการทำงานของกลุ่มผู้เลี้ยงโคไทยโดยมีการพัฒนาในด้าน การสร้างโรงเรือนที่มั่นคงถาวร

- มีระบบให้น้ำและอาหารที่ถูกต้องลักษณะ

- มีการปลูกหญ้าเพื่อใช้เป็นแหล่งอาหารในยามขาดแคลนอาหารตามธรรมชาติ

- มีการหาวัตถุดิบที่ดี

มีการคัดเลือกพันธุ์

3.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

แบ่งเป็น 3 ด้านได้แก่

1. ผลโดยตรง [Immediat Result]

- มีรายได้ที่เป็นผลผลิตและเป็นตัวเงิน
- รายได้ที่เป็นตัวเงินยังไม่เกิดขึ้นเนื่องจากยังไม่มีการขายผลผลิต

2. ผลกระทบโดยตรง [Direct Impact]

- มีการขยายธุรกิจในห้องถิ่น ได้แก่ การขยายจำนวนโคและกระบือ

3. ผลกระทบทางอ้อม [Indirect Impact]

- ผู้ที่มีศักยภาพในการดำเนินกิจการจากการใช้เงินกู้เพื่อนำไปประกอบ

อาชีพ

3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพต่าง ๆ ดังนี้

การเลี้ยงโค

ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่

- การคัดเลือกพันธุ์
- มีพื้นที่ว่างเปล่าในการเลี้ยงมาก
- มีการรวมกลุ่ม
- มีผู้นำกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถ
- มีองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ ได้แก่ สถาบันงานปศุสัตว์ และตลาดนัดโคกระบือ

กระบวนการที่ดีได้แก่

- มีการพัฒนาเทคนิควิธีการเลี้ยงได้แก่ มีระบบการสร้างโรงเรือนที่มั่นคงแข็งแรง
- มีการขยายพันธุ์เพิ่ม

ผลผลิตด้านคุณภาพและปริมาณ

- มีการคัดเลือกพันธุ์ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ
- มีจำนวนโคเพิ่มขึ้น

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อพบว่า

4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้านเกิดจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีแหล่งเงินเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ จึงจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท โดยประชาชนในหมู่บ้านได้ให้ความร่วมมือกันจึงสามารถจัดตั้งกองทุนได้ โดยให้ความร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- จัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน
- รับสมัครสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

4.1.2 ระบบบริหารกองทุนพบว่า มีคณะกรรมการกองทุนทำหน้าที่บริหารกองทุน ภายใต้ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านคงลำไย โดยมีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองพบว่า ประชาชนมีการเรียนรู้เพื่อการบริหารจัดการกองทุนด้วยตนเอง

4.1.4 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนมีการกู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจในท้องถิ่น

4.1.5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ข้อพบว่า

4.2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุวัตถุประสงค์ได้แก่

- การให้ความร่วมมือของประชากรในหมู่บ้าน
- สมาชิกปฏิบัติตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
- มีคณะกรรมการกองทุนที่มีความรู้ความสามารถ
- มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ จากการบริหารกองทุนอื่น ๆ
- มีเครือข่ายที่ให้ความช่วยเหลือด้านคำแนะนำและวิชาการ

4.2.2 ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

- สมาชิกบางคนไม่กล้ากู้เนื่องจากเกรงว่าจะไม่มีเงินส่งคืน
- สมาชิกที่เป็นหนี้ ธกส. ไม่กล้ากู้เพราะไม่ต้องการเพิ่มหนี้
- หมู่บ้านอยู่ห่างไกลตัวเมืองทำให้การติดต่อค้าขายไม่สะดวก

4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

- มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของราชการ เช่น สำนักงาน ปศุสัตว์ หน่วยงานของพัฒนาชุมชน

- มีการติดต่อกับหน่วยงานเอกชน เช่น ตลาดซื้อขายโคกระบือ

4.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนดพบว่า คนในท้องถิ่นมีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดทั้งรับฟังความคิดเห็นและร่วมกันแก้ไขปัญหา

4.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของชุมชนในท้องถิ่น พบว่า ชาวบ้านต้องให้ความช่วยเหลือและช่วยกันดูแลกันเอง และต้องมีผู้นำที่มีความยุติธรรมและเสียสละเพื่อประโยชน์หมู่บ้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านดงลำไย สรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามที่กำหนดไว้หรือไม่
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุน
- 3) เพื่อให้เกิดองค์การเครือข่าย เพื่อการเรียนรู้
- 5) เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชน

2. วิธีดำเนินการ

- 1) ศึกษาโครงการให้เข้าใจถึง นโยบายและเป้าหมายของกองทุน
- 2) กำหนดประเด็นในการประเมิน
- 3) วางแผนการประเมิน
- 4) กำหนดรูปแบบการประเมิน โดยใช้รูปแบบของ ซิปป์โมเดล
- 5) กำหนดตัวชี้วัด เพื่อระบุประเด็นในการประเมิน
- 6) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 7) ประมวลสังเคราะห์ข้อมูล
- 8) นำเสนอผลการประเมินในรูปแบบของสารนิพนธ์

3. ผลการดำเนินการ

- 1) มีกองทุนหมู่บ้าน 1 กองทุน คือกองทุนหมู่บ้านหมู่บ้านดงลำไย
- 2) มีการคัดเลือกคณะกรรมการการบริหารกองทุนจำนวน 9 คน
- 3) มีสมาชิกกองทุนทั้งหมด 56 คน
- 4) สมาชิกได้รับอนุมัติเงินกู้ 17 คน
- 5) ยอดเงินกู้ทั้งหมด 623,000 บาท
- 6) ยอดเงินกองทุนคงเหลือ 377.00 บาท
- 7) มีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพ คือ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคไทย
- 8) มีการขยายกิจการในท้องถิ่น
- 9) มีการพัฒนาเทคนิควิธีดำเนินการ

4. อภิปรายผลสรุปของวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านคงลำไย บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

- 1) การเกิดกองทุน พบว่า การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านคงลำไยประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากการให้ความร่วมมือกันของประชาชนในหมู่บ้าน
- 2) การมีระบบบริหารกองทุน โดยการจัดระเบียบบริหารกองทุน โดยคณะกรรมการกองทุน โดยแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ
- 3) มีการพึ่งพาตนเอง ด้วยการดำเนินกิจการด้วยตัวเอง
- 4) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์
- 5) การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนในท้องถิ่น ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นและร่วมกันแก้ไขปัญหา

4.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบในการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก

- การให้ความร่วมมือของประชากรในหมู่บ้าน
- มีคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถ
- มีองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ
- มีการกระจายข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง
- มีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบของคณะกรรมการ
- มีประสบการณ์ในการบริหารกองทุนอื่น ๆ
- จำนวนครัวเรือนมีน้อยทำให้สามารถกู้เงินได้ในจำนวนมาก

4.2.2 ปัจจัยด้านลบ

- คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นหนี้ธนาคารและหนี้นายทุน
- มีการกู้เงินเพื่อไปประกอบอาชีพนอกหมู่บ้าน

4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

- หน่วยงานของราชการ ได้แก่ พัฒนาชุมชน และสำนักงานปศุสัตว์
- หน่วยงานเอกชน ได้แก่ ตลาดนัดโคกระบือ
- กลุ่มผู้ประกอบอาชีพ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคไทย

4.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่

- การมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความยุติธรรมและเสียสละประโยชน์ส่วนตัว
- การช่วยเหลือและการให้ความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน

4.5 ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ ได้แก่

4.5.1 ผลโดยตรง

- ผู้กู้นำเงินไปประกอบอาชีพ

4.5.2 ผลกระทบโดยตรง

- ผู้กู้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ
- มีทุนสะสมในการดำเนินกิจการ

4.5.3 ผลกระทบทางอ้อม

- มีการกลับสู่ท้องถิ่น

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในเรื่องระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยควรแบ่งการชำระคืนเป็นงวด ๆ เช่น 3 เดือน 6 เดือน และ 1 ปี เพื่อเป็นการลดภาระในการชำระคืนเงินจำนวนมากเพียงงวดเดียวคือ 1 ปี

ข้อเสนอแนะที่ 2 ควรมีการติดประกาศบัญชีเงินฝากของกองทุนหมู่บ้านและกองทุนออมทรัพย์ บัญชีรายรับรายจ่ายของกองทุนให้สมาชิกทราบ ณ. ที่ทำการกองทุน

5.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกไม่ควรอนุมัติให้ผู้ขอกู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดียวกัน เกิน 1 ราย ในคราวเดียวกัน

ข้อเสนอแนะที่ 2 ควรมีการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับสมาชิกที่สามารถชำระคืนเงินต้นก่อนถึงกำหนดชำระจริง เพื่อให้เกิดแรงจูงใจให้มีการชำระเงินคืน

5.3 ข้อเสนอแนะการนำเงินไปพัฒนาอาชีพ

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรให้สมาชิกที่ได้รับเงินกู้มีการประกอบอาชีพในหมู่บ้านเพื่อสะดวกในการติดตามผลการดำเนินธุรกิจ และเพื่อให้มีการสร้างงานและรายได้ภายในหมู่บ้าน